

“การตรวจแมมโมแกรม (Mammogram)”

บทความโดย พญ.เกวลิณ รัชฉัตรภรณ์
ชำนาญการพิเศษ รังสีวิทยาวิวินิจฉัย
ราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย

โรคมะเร็งเต้านมเป็นมะเร็งที่พบบ่อยในสตรีเป็นอันดับแรกของประเทศไทย และทั่วโลก โดยพบมากในสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป มะเร็งเต้านมในระยะเริ่มต้นมักไม่มีอาการแสดง จึงจำเป็นต้องตรวจค้นหาด้วยวิธีการคลำเต้านม และตรวจด้วยเครื่องมือเฉพาะที่เรียกว่า การตรวจแมมโมแกรม

การตรวจแมมโมแกรม เป็นการตรวจทางรังสีชนิดหนึ่ง คล้ายกับการเอกซเรย์ เครื่องตรวจแมมโมแกรม จะเป็นเครื่องมือเฉพาะ ที่ใช้รังสีในปริมาณน้อยถ่ายภาพเต้านมในลักษณะที่เต้านมถูกกดให้แบนราบ ให้นเนื้อเต้านมกระจายตัวออก ทำให้เห็นความผิดปกติได้ชัดเจนขึ้น และลดปริมาณรังสีที่จะได้รับ

ในการตรวจแมมโมแกรม โดยทั่วไป จะถ่ายรูปเต้านมด้านละ 2 รูป โดยการบีบเนื้อนมเข้าหากัน และ ถ่ายรูปจากด้านบนและ ด้านข้างอย่างละหนึ่งรูป รวมการตรวจแมมโมแกรมในระบบมาตรฐาน 4 รูป ในกรณีที่พบจุดสงสัย อาจมีการถ่ายรูปเพิ่มหรือ ขยายรูป เพื่อให้เกิดความชัดเจน

การเตรียมตัวก่อนการตรวจแมมโมแกรม

- ควรหลีกเลี่ยงการตรวจแมมโมแกรมในช่วงสัปดาห์ก่อนที่มีประจำเดือน เพราะเป็นช่วงที่หน้าอกคัดตึงและขยาย อาจช่วยให้เจ็บหน้าอกน้อยลงและถ่ายภาพเอกซเรย์เต้านมได้ดีขึ้น
- แนะนำให้ตรวจหลังมีประจำเดือน 7-10 วัน
- ผู้ที่มีการเสริมหน้าอกต้องแจ้งผู้ตรวจล่วงหน้าว่ามีการเสริมหน้าอก
- ควรแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะดวกต่อการถอดเปลี่ยนก่อนการเอกซเรย์บริเวณเต้านม
- ไม่ควรฉีดน้ำหอม ทาโลชั่น แป้ง หรือโรลออนใด ๆ บริเวณระหว่างช่วงแขนลงไปจนถึงหน้าอกก่อนการตรวจแมมโมแกรม ซึ่งอาจทำให้เกิดความคาดเคลื่อนในการถ่ายภาพได้
- ในกรณีที่มีการตรวจแมมโมแกรมในสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาลแห่งใหม่ ควรมีการขอเพิ่มประวัติการตรวจแมมโมแกรมเดิมไปให้แห่งใหม่ เพื่อการเปรียบเทียบผลการตรวจที่แม่นยำ

ข้อห้ามในการตรวจแมมโมแกรม

หญิงตั้งครรภ์หรือมีความเป็นไปได้ในการตั้งครรภ์อาจได้รับผลกระทบจากการตรวจแมมโมแกรม เนื่องจากขั้นตอนการตรวจที่ทำให้ร่างกายได้รับรังสี แม้ว่าระดับรังสีจะอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ แต่ก็มีโอกาสกระทบต่อการพัฒนาของทารกในครรภ์ จึงควรมีการแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ฉายรังสีก่อนทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยของทารกในครรภ์

ข้อจำกัดของการตรวจแมมโมแกรม

เนื่องจากเนื้อเยื่อภายในเต้านมของผู้หญิงมีความหนาแน่นที่แตกต่างกัน ตามกรรมพันธุ์ เชื้อชาติ และ อายุ คนที่เนื้อเต้านมหนาแน่นมาก อาจทำให้บดบังก้อนมะเร็ง หรือมองเห็นผิดพลาดจากเนื้อดีกลายเป็นมะเร็งได้ แพทย์จึงมักแนะนำให้มีการตรวจด้วยวิธีการอัลตราซาวด์ควบคู่กับแมมโมแกรม เพื่อให้ชัดเจนขึ้น

